

GAZETA LWÓW

Wychodzi codziennie wieczorem.

Wydawca: Spółka Akcyjna Wydawnicza.

Wydanie popołudniowe „Gazety Porannej“.

Redaktor Naczelny: JERZY KONARSKI.

Adres Redakcji: Lwów, ul. Chorążczyznej 31. (Tel. 178).

Cena egzemplarza pojedynczego

Na dworcach kolejowych

Telefon Redaktora Naczelnego 230.

Adres Administracji: Lwów, Senatorska 6. (Tel. 73).

15 gr.

18 gr.

Telefon domowy Redaktora Naczelnego 192.

Na marginesie kredytów zagranicznych.

Lwów, 13 marca.

Rosnący import nie jest oczywiście zawsze dowodem pogarszających się stosunków gospodarczych, może być bowiem wynikiem wzmożonej siły konsumpcyjnej szerokiej mas ludności oraz rosnącego zapotrzebowania surowców ze strony produkcji. Niestety bierny bilans handlu zewnętrznego Niemiec przy uwzględnieniu bilansu płatniczego, oraz zwwyżce cen na rynku wewnętrznym świadczy o coraz bardziej ostrym charakterze przebiegu gospodarczego w tak wybitnie przemysłowym państwie, jak Niemcy.

Stan kredytu zagranicznego wpłynął także na bilans Banku Rzeszy. Na dzień 15 października 1924 r. kredyty Banku wynosiły 2,16 miliardów mk. Obieg środków płatniczych 2,22 miliardów mk. na dzień 15-go stycznia 1925 r. Kredyty równały się 1,76 miliard mk. obieg środków płatniczych 2,62 miliardów, czyli kredyty zmniejszyły się prawie o 400 milionów, obieg zaś wzrósł mniej więcej o tą samą sumę. Za rozpatrywane 3 miesiące zapas złota w Banku Rzeszy powiększył się z 613 na 791 miliardów mk. dewiz z 204 na 263 miliony mk., stan innych aktywów, (wliczając dewiz otrzymanych drogą kredytów zagranicznych dla przedsiębiorstw prywatnych) z 929 na 1774 milj. mk. Bank Rzeszy więc otrzymuje dewizy na zasadzie kredytów zagranicznych emitując ich równowartość w banknotach co także i u nas będzie miało miejsce. Bank Rzeszy jednak nie może odpowiednio regulować i opanować obiegu, niezależnego od wewnętrznego kredytu, nie może więc przez powiększenie lub zmniejszenie krajowego kredytu wpłynąć na ilość obiegu pieniężnego.

Zaciąganie tedy pożyczek zagranicznych nieodpowiednio użytych zagraża wedle opinii kół gospodarczych stałości niemieckiej waluty i bilansowi handlowemu.

Racjonalne użycie kredytów zagranicznych staje się w tych warunkach zagadnieniem pierwszej wagi. Stały wzrost eksportu niemieckiego w stosunku do importu świadczy, iż przemysł i produkcja niemiecka tracą z wolna dobrze opanowane rynki zbytu, nie mogą sprostać obcej konkurencji. Niemiecki przemysł stoi wprawdzie pod względem technicznym organizacyjnym i handlowym względnie wysoko, zaznaczyć jednak należy, iż zawdzięcza to raczej doskonałym urządzeniom i wydajnej

Echa konfliktu o skrzynki pocztowe.

RAPORT P. QUINONES DE LEO. — SPRAWĄ ZAJMIE SIĘ TRYBUNAŁ HASKI.

Warszawa 13 marca. (Tel. G. L.) Dzienniki donoszą, że sekretarjat Rady Ligi rozesał członkom Ligi Narodów raport delegata H. Quinones de Leo, w sprawie zatargu polsko-gdańskiego o urządzenie pocztowe w porcie gdańskim, oświadczający się za odesłaniem sporu do Trybunału

w Hadze, który rozpatrzy go w czerwcu b. r., a następnie przekaze całą sprawę jesiennej sesji Rady Ligi.

Do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia a panować będzie statu quo, t. j. skrzynki pocztowe polskie w Gdańsku pozostaną nadal na swych miejscach.

pracy przed wojną, niżli czasom inflacji, które jak wszędzie indziej zdemoralizowały produkcję i obrót handlowy, przyzwyczajając je do linii najmniejszego oporu i spekulacyjnych zysków na zniżce waluty.

Nadto kredyty Dawesa nie zostały użyte na poważniejsze inwestycje w przemyśle, celem obniżenia kosztów produkcji i podjęcia skutecznej konkurencji z obcą produkcją na rynku zewnętrznym i wewnętrznym. Bardzo znaczna ilość kredytów została przeznaczona w Niemczech na cele konsumpcyjne, w najlepszym razie na doraźne potrzeby, związane z dotkliwym brakiem gotówki obrótowej, tak iż na właściwe inwestycje gospodarcze pozostało stosunkowo niewiele. O inja niemiecka zdaje sobie dziś tedy w kołach fachowych umiemych opowiadać katagoriami publicznymi, sprawę z tego, iż widzenie w kredytach zagranicznych jedyne źródło na wszystkie boączki gospodarcze okazało się błędem, który może odbić się poważnie na całokształcie stosunków gospodarczych.

Kredyty bowiem trzeba zwrócić, a przemysł niemiecki o ile nie zdoła dzięki obudzeniu cen i kosztów produkcji podsyć obecnie zbyt małego zapotrzebowania wewnętrznego i zdobyć rynków zewnętrznych znajdzie się w ciężkim położeniu, gdy przyjdzie kredyty te zwracać wedle ustalonych warunków.

O znaczeniu kredytów zagranicznych dla Polski rozstrzygnie tedy podobnie jak i zagranicą sposób i racjonalność ich gospodarczego użycia. Należy bezwzględnie pójść w kierunku daleko idącego ulepszenia pod względem technicznym, podziału pracy i organizacji samego przedsiębiorstwa procesu produkcji jesteśmy bowiem pod tym względem bardzo znacznie w tyle za przemysłem i produkcją niemiecką.

Przemysł nasz nie wyzyskał na ogół koniunktur inflacyjnych dla podniesienia poziomu i taniości produkcji i zwłaszcza niektóre gałęzie, jak przemysł włókienniczy opierały się nadal na przestarzałym systemie za-

cofanych urządzeniach i uporczywie trzymając się dawnych rynków zbytu pomimo zmiany warunków politycznych, Skutek był oczywiście ten, iż po okresie inflacji, gdy stabilizacja waluty stała się faktem dokonanym, koniunktury wywozowe poczęły się stale pogarszać, doprowadzając wreszcie do zupełnego niemal zastoju w wywozie wobec bardzo wysokich kosztów produkcji uniemożliwiających konkurencję z obcym towarem na rynku wewnętrznym i zewnętrznym.

Ostatnie dane bilansu handlowego Polski za rok 1924 wskazują, iż nadwyżka importu nad eksportem przekroczyła już sumę 200 milionów złotych, jest to poważne memento dla rozwoju dalszych wypadków. b.l.

Życie polityczne.

Lwów, 13 marca.

Minister Okryński po zatwierdzeniu sprawy polsko-gdańskiej wyjedzie do Paryża i nastąpi prawdopodobnie w nocy z soboty na niedzielę. Minister Okryński przeprowadzi sereg rozmów w Paryżu z p. Herr'em celem określenia stanowisk Francji i Polski w całokształcie zagadnień polityki międzynarodowej, a przede wszystkim w sprawie paktu garybaldiego i bezpieczeństwa granic.

Sejm litewski przyjął nagłośnić wniosek ludowców w sprawie odwołania posła litewskiego przy Watykanie i usunięcia przedstawiciela Stol. Agost. Arybiskupa Zezuliniego z Kowna.

Wiadomości zagraniczne.

Lwów, 13. marca.

— Wedle „Petit Parisien“ dodatk. sprawozdanie marszałka Focha dotyczące rozbrojenia Niemiec będzie gotowe w ciągu następnego tygodnia.

— Konferencja M. Ententy rozpocznie się 23. bm. i potrwa cały tydzień. Udział min. Benesa i Ninczicza jest zapewniony.

— Sun-Jat-Sen zmarł na raka żołądkowego. Dotąd nie został mianowany jego następca. Syn zmarłego ma mało widoków. W rachubę wchodzi chrześcijański generał Sen-Ju-Siang, który jest sympatykiem bolszewików.

— Urząd, donoszą, że znalezione zostały dokumenty, wskazujące na istnienie w Bułgarii centralnej organizacji komunistycznej. W ostatnich dniach rozesłany został przez komitet tej organizacji okólnik do komitetów miejscowych, w których zalecana jest taktyka, mająca na celu umożliwienie zaprowadzenia w Bułgarii systemu rad. Okólnik ten zaleca dalej rabowanie banków i grabież zamożnych obywateli. Rząd zapowiada ogłoszenie tych dokumentów.

— Prezes min. Czankow przedłożył międzysoj. komisji kontr. memorial z prośbą o podwyższenie siły zbrojnej Bułgarii o 4.000 żołnierzy. Czankow uzasadnia koniecznością odparcia wicherzeń komunistycznych. Komisja kontrolująca przesłała tę prośbę Radzie ambasadorów.

— Wbrew ostatniemu oświadczeniu Mussoliniego, iż za rządów jego nie było strajków i na strajki, nie zanosi się, wybuch w Mediolanie strajk warsztatowców i ostatnio rozszerzył się na całą Lombardję.

OFIARNOŚĆ PREM. GRABSKIEGO

Warszawa 13 marca. (Tel. G. L.) Premier Grabski ofiarował trzy hektary ze swego rodzinnego majątku Borów na budowę szkoły powszechnej dla okolicznych włościan.

Fabryki białostockie przenoszą się do Rumunii?

SKUTKI ZASTOJU. — DOSTARCZANIE I ÓLFABRYKATÓW.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 12. marca. (Z.) Dowiadujemy się, że z powodu zastojów panującego w polskim przemyśle tkackim, kilka tkalni białostockich przeniosło swoje warsztaty

na teren Rumunii. Oprócz tego niektóre wielkie tkalnie białostockie zawarły z tkalniami rumuńskimi umowę w celu dostarczenia im tkan. zw. półfabrykatów.

Izba Gmin o sprawach polskich.

I.

Lwów, 13. marca.

(=) W związku ze sprawą paktu bezpieczeństwa, propozycji niemieckich, sprawy ewakuacji Kolonji, Gdańska, odbyła się w Izbie gm'n debata, w której najważniejsze było przemówienie angielskiego ministra spraw zagranicznych, znane już naszym czytelnikom.

Poniżej podajemy przebieg debaty według urzędowego stenogramu, parlamentarnego w tych częściach, które dotyczą bezpośrednio Polski.

Posel liberalny H. A. L. Fischer, były minister oświaty w gabinecie Lloyd George'a, rozpoczął debatę w zastępstwie Lloyd George'a, który z powody choroby nie mógł przybyć na posiedzenie. Posel Fischer, poruszał wszystkie sprawy, wymienione powyżej. W sprawie propozycji niemieckich wypowiedział nadzieję, że propozycje niemieckie będą poważnie wzięte pod rozwagę i że rząd angielski gorąco poleci rządowi sprzymierzonym ich przyjęcie.

„Przewiduję, podobnie, jak zapewne większość izby, że ze strony rządu francuskiego wysuwane będą zarzuty. Przewiduję, że Paryż powie, iż Francja nie może przyjąć żadnej formy gwarancji która pozostawia na uboczu Polskę i Czecho-Słowację.

Co więcej, nie dawniej, niż w zeszłym tygodniu, polski Minister spraw zagranicznych oświadczył w Sejmie, że Francja popełniłaby niedotrzymanie zobowiązań, gdyby przyjęła jakiegokolwiek propozycję tego rodzaju. Zdaję sobie więc sprawę z trudności, w jakich znajduje się Francja“.

Następnie, przytaczając tekst tego listu Clemenceau, który towarzyszył zrewidowanemu tekstowi traktatu wersalskiego, twierdził Fischer, że Clemenceau wyraźnie zawiadomił Niemcy, iż na podstawie art 19-go paktu Ligi narodów Niemcy będą mogły wszcząć na terenie Ligi sprawę swych granic.

„Pozostaje kwestja Gdańska — mówi dalej. — Na podstawie własnego doświadczenia w Lidze narodów (Fischer był w swoim czasie delegatem angielskim) utrzymuję, że niewiele było bardziej ciemnych spraw, aniżeli stosunki Rzeczypospolitej Polskiej do wolnego miasta Gdańska.

Oczywiście tu w Anglii mamy wielką sympatię do Rzeczypospolitej Polskiej i życzymy jej wszelkiego powodzenia.

Pragniemy widzieć ten wspaniały (brilliant) i utalentowany naród, którego niedole wywoływały tyle współczucia u wszystkich liberalnie myślących anglików w ciągu całych pokoleń, kroczący do świetnej i pewnej przyszłości.

Jednocześnie jednak nikt nie może patrzeć bez wielkiego niepokoju na bieg wypadków w Gdańsku i sąsiedziwie Gdańska. Otóż mamy tu Gdańsk, wielkie miasto niemieckie, ze wspaniałymi tradycjami historycznymi, jedno z przodujących miast hanzeatyckich, dumne i bogate miasto handlowe, miasto, przywiązujące wielką wagę do swych tradycji historycznych, a obok tego miasta widzimy Rzeczpospolitą, dążącą nieustannie do podjęcia i podminowania niepodległości Gdańska. Na szczęście Liga narodów była i jest reprezentowana w Gdańsku przez wysokiego komisarza, który jest naszym współrodakiem, obywatelem angielskim, ale najlojalniejszym sługą Ligi narodów, który przyjmuje roz-

Z komisji sejmowych.

UMUNDUROWANIE URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH. — ODROZCZENIE STABILIZACJI — GMINNA ORDYNACJA WYBORCZA DLA WSI. — PREM. GRABSKI W KOMISJI PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ. — UTWORZENIE NACZELNEJ RADY GOSPODARCZEJ.

Warszawa, 12. marca. (Tel. G. L.) Na posiedzeniu komisji administracyjnej uchwalono rezolucję, wzywającą rząd do przedłożenia projektu ustawy ramowej, dotyczącej kwestji umundurowania urzędników państwowych. Następnie przewodniczący podał treść pisma, w którym Marszałek z urzędu przydziału referat projektu ustawy o stabilizacji urzędników państwowych p. Putkowi (Wyzw.), a to z uwagi na to, że żaden z klubów referatu tego nie objął.

Wobec tego p. Putek zreferował dwa rządowe projekty ustaw, z których pierwszy dotyczy odroczenia stabilizacji urzędników i niższych funkcjonariuszy państwowych do 31. grudnia 1927, drugi zaś dotyczy stabilizacji urzędników w najwyższej Izbie kontroli państwa.

Po krótkiej dyskusji projekt drugiej ustawy uchwalono rozpatrywanie zaś pierwszego projektu odroczone do następnego posiedzenia.

Przystąpiono do głosowania nad wnioskami, dotyczącymi gminnej ordynacji wyborczej dla wsi.

Przyjęto za podstawę do szczegółowej dyskusji projekt rządowy. Przystąpiono do dyskusji szczegółowej, odrzucono poprawkę lewicy, zmierzającą do wprowadzenia równego prawa wyborczego. Posel Prager imieniem PPS, o-

kazy tylko od Ligi narodów i dzięki taktowi i dobremu prowadzeniu sprawy te trudności zostały załatwione. M m nadzieję, że wysoki komisarz otrzyma od Anglii pełne poparcie dyplomatyczne, do którego jest uprawniony ponieważ w interesie samej Polski leży i jest pożądane, aby Polska miała na swej granicy zachodniej nie rozgotowanego złego i czujnego wroga, lecz dobrego sąsiada i przyjaciela“.

Po przemówieniu Chamberlaina posel Sir Edward Gigg, liberal, wielki przyjaciel Lloyd George'a, głównie o sprawie bezpieczeństwa

„Pozwolę sobie na krótkie uwagi w tej sprawie bezpieczeństwa. Jeśli chodzi o wschodnie granice Europy, stoimy wobec wielkiego niebezpieczeństwa i mam nadzieję, że cokolwiek Rząd uczyni, dopilnuję, aby zobowiązania, które damy dla zapewnienia bezpieczeństwa europejskiego, były uzależnione od przyjęcia układu, któryby umożliwi ewentualną rewizję — tam i wtedy, gdy się okaże konieczne — wschodnich granic, jeśli Niemcy zaakceptują taki układ, który umożliwi rewizję w drodze pokojowej“.

Posel konserwatywny Sir Frank Meyer mówił:

„Wraz z innymi, sądzę, że wolałbym jakiś pakt, któryby obejmował także Niemcy. Wydaje mi się, że byłoby to rozwiązanie idealne tego trudnego nadzwyczaj problemu bezpieczeństwa i stabilizacji Europy, jestem jednak przekonany, że jeśli przeprowadzenie takiego planu nie jest w obecnej chwili możliwe, to niezależnie i mimo to, powinniśmy się starać zawrzeć pewnego rodzaju pakt z Francją i Belgją dla zagwarantowania wschodnich granic Francji. Zdaję sobie dobrze sprawę z ujemnych stron i trudności takiego kursu. Można mu zarzucić, że jest jednostronny i musi doprowadzić do

świadczym, że rezultatu tego stronnictwo jego spokojnie nie przyjmuje i że dalszą walkę prowadzić będzie poza terenem Sejmu. Do powyższego oświadczenia przyłączyło się Wyzwolenie i Jedność ludowa. Projektu ustawy o przemiale zboża postanowiono odstąpić komisji przemysłowo-handlowej i do walki z drożyzną.

— Na zaproszenie Marsz. Sejmu p. Premier Grabski przybył dziś na posiedzenie komisji przemysłowo-handlowej Sejmu, aby udzielić wyjaśnienia w sprawie środków, jakie rząd przedsięwziął celem zażegnania przesilenia gospodarczego. Posel Polakiewicz (Wyzw.) domagał się, aby premier przedstawił wyczerpująco obraz obecnego przesilenia. Premier oświadczył, że ma zamiar jedynie złożyć deklarację w ramach zaproszenia i wyjaśnił, że ma być utworzona Naczelna Izba gospodarcza i rząd poczynił kroki celem jej utworzenia. W okresie obecnym rząd wzywa organizacje poszczególnych dziedzin życia gospodarczego do przedstawiania memoriałów, aby zaznajomić się z ich postulatami, a postulaty te i memoriały rozpatrywane są następnie przez komitet ekonomiczny Rady min. Po złożeniu powyższych objasnień premier opuścił salę obrad.

wytworzenia podobnej sytuacji, jaka istniała przed wojną i ewentualnie do połączenia się mocarstw wschodnich: Niemiec i Rosji, przeciw mocarstwom zachodnim, sądzę jednak, że jeśli zawrzemy taki pakt z Francją, byłoby nieuniknione z biegiem czasu przystąpienie do niego Niemiec, ponieważ Niemcy potrzebują bezpieczeństwa niemniej od Francji“.

Następny posel Ellis Davies, liberal, przemawiał przeciw jakiegokolwiek aktowi z Francją.

„Francja — mówił — jest to zupełnie jasne z dzisiejszych gazet, chce być broniona nie tylko we Francji, lecz chce mieć tę obronę rozciągniętą na swych sprzymierzeńców, w Europie wschodniej, innymi słowy, Francji nie tyle chodzi o jej własne bezpieczeństwo, ile o bezpieczeństwo Polski i innych jej sprzymierzeńców w Europie wschodniej“.

Informacje.

Lwów, 13. marca.

— Rozpoczę a się be pośrednia konu . teleg. między Warszawą a Moskwą. Dotychczas telegramy republiki sowieckiej były kierowane przez Łotwę na linje ang'o-ndyjskie, obecnie (od wczoraj) o byw się kor sponden ja telegraficzna Warszawa-Mińsk-Moskwa. Depesza k szue 34 gr od wyrazu. Dyrekcja poczt wydała rozporządzenie, ażeby c la koresponden cja telegraficzna do Rosji była kierowana na Warszawę. Telegramy do Rosji przyjmowane są we wszystkich językach pisane a fabetem ł a ińskim z odpowiedzialnością za doręcz nie, czego dotychczas nie było. Co do obo u pocztowego, to ruch ten rozpocznie ie 17 marca.

— Zmarł znany pisarz rosyj. Arkadusz Awerzenko, znakomity humorysta i autor szeregu nowel.

Z SALONU SZTUKI.

Wystawa pejzaży w Towarz. Przyjaciół Sztuk pięknych.

Lwów, 12. marca.

Współczesna wystawa mało przyniosła interesującego, o czym nieomieszkała rozgłosić krytyka. Na usprawiedliwienie Tow. powiedzieć by można, że wystawa nietylko jest ku mierze widzów, ale ku pouczeniu i zbudowaniu artystów, którzy oglądając się wobec innych dostrzegają czasami brak w swych utworach, a czasami i z krytyki acz nieudolnej potrafią jakieś wskazówki zaczerpnąć.

Najbardziej interesującą częścią wystawy są obrazy pana J. Gohlinga, który niezaprzeczenie posiada poczucie barwy. Obrazy jego bardzo nierównej wartości posiadają czasami dużo świeżości i nowych kolorów, ale często grzeszą nienależnym ustosunkowaniem barwy. Czy to jest nie umiejętność oddania, czy nieumiejętność obserwowania trudno rozstrzygnąć, ale w każdym razie talent artysty upoważnia go do czynienia doskonalszych rzeczy, niż te, które narazie ogłądać nam dano.

Pewna twardość kolorytów i linii tłumaczy się w obrazach pana Krupskiego dążeniem do stylizacji chęcią zrobienia raczej dekoracyjnych rzeczy, które niebardzo się liczą z prawdą. Fiolety ścieżek czasami silniejsze są niż fioleto kwiatów, co chyba w zamierze artysty leżeć nie mogło. Inne krajobrazy szczerze ólniej krajobrazy jesienne mają dużo zaler i odznaczają się istotnym odczuciem kolorów. Mniej szczęśliwie wyglądają studia kwiatowe.

Pan Doręgowski wystawił trzydzieści kilka obrazów, które nie różnią się wiele od poprzednio wystawionych utworów. Wszędzie widać to trochę przesadne traktowanie barwy, wszędzie te mało przekonujące nieba, światła i cienia, robione jakby ku zdumieniu nieznających się widzów. Gdybyśmy się nawet zgodzić mieli na wybór przedmiotu, to na wygląd jego i barwę trudno się będzie zgodzić.

Inni wystawcy dostarczyli utworów, które bardzo przyczyniły się do urozmaicenia trochę monotonnej wystawy. Widzimy bardzo udatny portret pana Bulandy przez Opińskiego. Pełne gustu i nastroju kwiaty pani Opolskiej, pani Nowotowej i Jodkowej, interesujące krajobrazy Cwiklińskiego i Lotockiego, czwórki bałagłów Roztworowskiego. Studja portretu pana Gawlikowskiego i zawsze dobrze malowane targowice. E. Erba i rodzajowe sceny Rybkowskiego. Z rzeźb zwracają uwagę popiersie prof. Łukasiewicza, wykonane przez pannę Smolkówną i utwory artystów z Warszawy Kar-nawskiego, Jakóbowskiego i Ostrowskiego.

Prawdziwą uciechą dla oka i serca są wyborne karykatury Sichulskiego w pokoju sekretariatu wystawy. Mało kto zwiedza ten pokój i opuszcza sposobność podziwiania tych doskonałych produktów niepożytego humoru i artystu niestrza. Szkoda, że niema kompletu. Byłoby to jedyna w swoim rodzaju dekoracja i ozdoba kasyna lub innego środowiska, gdzie gra w karty kwitnie. Karykatury te są bowiem wielkimi kartami do gry i barwność karty, fantastyczny ubór naddają się szczególnie do wykazania dekoracyjnych zdolności Sichulskiego. Dr. Wacław Moraczewski.

